

[Qvist Jørgensen]

stærkt begrænset del, der angår den nationale sikkerhed f.eks.

Selv her, set i lyset af borgerstormen på den tidligere DDR-statssikkerhedstjenestes arkiver og tilsvarende hændelser i det engang så hermetisk tillukkede Østeuropa, er det et spørgsmål, om meget herfra ikke kunne og burde gøres offentligt tilgængeligt. Den bagved liggende tankegang er jo den, at man også i begyndelsen af sidste århundrede havde presseensur, dvs. forhåndscensur, og da den blev ophævet ved grundloven af 1849, blev det slået fast, at misbruget skulle straffes efterfølgende ved domstol.

Parallelt med denne opfattelse ville det være at give fri adgang til arkivalier, men i de tilfælde, hvor der skete misbrug i forhold til andre borgere, skulle overtrædelse straffes ved domstolene. Dette ville naturligvis virke som en rød klud på nogle, men det ville tvinge modstanderne til at komme ud af busken og forklare offentligt, hvorfor de ønsker at begrænse tilgængeligheden.

Med disse bemærkninger håber jeg, at det klart fremgår, at vi ikke synes, det er tilfredsstillende med hverken 80- eller 30-års-reglen. Især 80-års-reglen støder os. Vi mener, at man i langt, langt de fleste sager kan og bør operere med kortere frister, hvis man overhovedet skal have nogen.

Der vil naturligvis være en mængde andre synspunkter og spørgsmål, som jeg ikke kan nå at fremføre her, men et af de overordnede og naturligvis helt umulige spørgsmål er: Synes kulturministeren ærlig talt ikke, at forslaget er alt for rammeløst? Er der ikke for mange gummiparagraffer? Det synes vi i hvert fald.

Så vil jeg også godt spørge ministeren, hvordan ministeren har det med følgende formuleringer – jeg citerer fra lovforslagets § 32, stk. 2, hvor der står: »Kulturministeren kan fastsætte regler om, at de afgørelser, rigsarkivaren træffer efter regler udstedt i medfør af bestemmelserne i kapitel 3 og 4, ikke kan indbringes for kulturministeren.«

Så vil jeg også godt spørge: Hvordan med de kommunale arkiver? Er der hold i påstanden om, at de kommuner, der opretter deres egne arkiver, stilles ringere end dem, der ikke gør det, fordi de interesserede kommuner bliver tilsynsbelagte med deraf følgende ekstra udgifter? Jeg kunne forstå på et møde i går, at det

kunne man klare på den måde, at man så kunne pålægge de andre nogle yderligere udgifter, og det er selvfølgelig en måde at klare det på, kan jeg godt se.

Der er mange flere spørgsmål, og dem må vi tage i udvalget. Vi glæder os faktisk til arbejdet i udvalget.

Agnete Laustsen (KF):

Må vi se i arkiverne, f.eks. hvad P. Munch egentlig foretog sig i Rostock, eller hvorfor russerne – for nu bare at tage et eksempel – forlod Bornholm i 1946? Hvem er berettiget til at dykke ned i arkiverne om retsopgøret efter krigen, eller, som hr. Qvist Jørgensen nævnte det, Stasiarkiverne? I hvilket omfang og hvor længe kan dokumenter af nok så privat karakter hemmeligholdes?

Ja, det kan der jo stilles mange spørgsmål om, og i disse spørgsmål støder jo unægtelig hensynet til åbenhed ofte sammen med hensynet til offentlige og private interesser. Og det har da også i stigende grad givet anledning til debat, om de gældende arkivregler, som jo i alt væsentligt er administrativt fastsat, egentlig er rimelige og tilstrækkelige i et samfund, hvor ønsket om så stor åbenhed som muligt heldigvis vinder frem.

Det er derfor glædeligt, at det nu efter omfattende høringer af berørte kredse er lykkedes kulturministeren at samle de mange interesser og hensyn til et lovforslag, der fastsætter de overordnede principper for myndighedernes forhold til de offentlige arkiver og for disse arkivers tilgængelighed. Det er blevet til lovforslag, der principielt tager stilling til hovedreglerne for arkivernes virksomhed, men det er også et forslag, der er affattet så fleksibelt, at en række forhold kan vurderes konkret, også set i lyset af den udvikling, som finder sted på mange af de områder, loven regulerer. Det finder jeg faktisk er en fordel.

Vi er fra konservativ side enige med ministeren i hovedsigtet med loven: større åbenhed, mulighed for samarbejde mellem statslige og kommunale myndigheder, halvofficielle selskaber som f.eks. TV 2 og private institutioner, virksomheder og personer og regler om kassation, der sikrer, at ressourcerne udnyttes bedst muligt.

Reglerne om tilgængelighed til arkiverne er nok umiddelbart det, der vil interessere de fle-